

husmandsloven, men som man efterhaanden kom bort fra, idet det nemlig hedder i Loven, at man ikke maa foretage Arrest eller Udlæg for privat Gæld. Altsaa, disse Mennesker er ganske ufrie. Dette er i ganske korte Træk Forskellen mellem de to Love, set i Forhold til den Maade, hvorpaa Brugerne er stillet. Jeg kan ikke se rettere end, at Brugerne efter Statshusmandsloven er stillet som frie, uafhængige Mennesker, men efter den anden Lov er stillet ganske overordentlig ugunstigt og fuldkomment som ufrie her i Samfundet.

Det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen har saavel under første som under anden Behandling fremsat forskellige Betragtninger over Udgifterne ved de forskellige Brugs Oprettelse efter den ene og den anden Lov, men det ærede Medlems Tal kan jeg aldeles ikke godkende, og jeg vil derfor tillade mig at belyse Forholdene med rene Tal taget for hvert enkelt Aar for sig.

Ved de Brug, som er oprettet i 1920 efter Loven af 4. Oktober — og i 1920 virkede Statshusmandsloven jo ikke, saa her kommer Loven af 4. Oktober til at staa alene —, kostede et Jordtilliggende af 12 Tdr. Land god Jord med en Jordværdi af 700 Kr. 8 400 Kr. De har faaet et kontant Byggelaan paa 16 200 Kr., og man krævede ifølge Loven, at de selv skulde disponere over 1 800 Kr. til Bygningernes Opførelse. Det vil altsaa sige, at disse Brug har kostet 26 400 Kr. Brugene er sat i Ejendomsskyld til ca. 14 000 Kr. Vurderingsmyndighederne har altsaa gennem denne Vurdering konstateret, at der er smidt 12 400 Kr. ud af Vinduet. Endvidere er der til Besætning og Inventar anvendt et Beløb af ca. 8 000 Kr., saaledes at det samlede færdige Brug har kostet 34 400 Kr., medens det altsaa i Handel og Vandel har haft en Værdi af højt regnet 24 000 Kr. Der er altsaa smidt 10 400 Kr. i Rendestenen. De aarlige Udgifter, som disse Mennesker kommer til at sidde for, vil foreløbig være, indtil en ny Vurdering finder Sted: $4\frac{1}{2}$ pCt. af 8 400 Kr. = 378 Kr., $4\frac{1}{2}$ pCt. af 6 000 Kr. i Byggelaan = 270 Kr., hvortil kommer, naar Afdragene begynder, 1 pCt. af Hovedstolen af Byggesummen = 162 Kr. Dette giver en samlet aarlig Udgift af 810 Kr., som de Brugere, der i 1920 blev velsignet med Jordlodder efter Loven af 4. Oktober 1919, kommer til at sidde for. Jeg misunder dem ikke deres

Saa gaar vi til 1921. I dette Aar vil de Brug, som er oprettet efter Loven af 4. Oktober, for 12 Tdr. Land god Jord til en Jordværdi af 700 Kr. betale for Jorden 8 400 Kr. De har faaet det samme Byggelaan i 1921, som de fik i 1920, altsaa 16 200 Kr., og Brugerne skal selv have disponeret over 1 800 Kr. Brugene har altsaa kostet 26 400 Kr. den Dag, Bygningerne er opført og Jorden er indkøbt. Disse Ejendomme er ligesom Aaret i Forvejen sat til en gennemsnitlig Ejendomsskyld af 14 000 Kr., hvilket klart belyser, at Anskaffelsessummen har været ganske overordentlig meget for høj. Besætning og Inventar var i 1921 faldet saaledes, at Brugerne i Stedet for 8 000 Kr. kunde nøjes med at anvende 5 000 Kr. hertil, saaledes at disse Brug i færdig Form stod i en Værdi af 31 400 Kr., medens de i Handel og Vandel maatte ansættes til 21 600 Kr., altsaa ca. 10 000 Kr. mindre, end de havde kostet at etablere. De aarlige Udgifter vilde for disse Brug blive de samme som for dem, der var oprettet i 1920, nemlig 810 Kr.

I 1921 begyndte Statshusmandsloven at virke igen, efter at Loven af 6. Maj 1921 var vedtaget. Hvad vilde da et Brug af samme Størrelse etablere efter denne Lov komme til at koste? Med et Tilliggende af 12 Tdr. Land god Jord til en Værdi af 700 Kr. pr. Tønde har Jorden til et Brug kostet det samme som efter den anden Lov, nemlig 8 400 Kr. Brugerne har i Statsgave faaet 6 600 Kr. og har yderligere i Statslaan faaet 4 800 Kr., og de skulde selv ifølge Loven disponere over et Beløb af 2 200 Kr. Disse Brug vilde da komme til at staa i 22 000 Kr., hvilket selvsagt ogsaa var betydeligt mere, end de var værd i Handel og Vandel. Til Inventar og Besætning maatte der anvendes som efter de andre Love 5 000 Kr. Brugene stod altsaa i en samlet Værdi af 27 000 Kr. mod 31 400 Kr. efter den anden Lov; de var altsaa oprettet for en Pris, der laa 4 400 Kr. under Prisen for dem, der var oprettet efter den anden Lov. Et Brug oprettet efter Statshusmandsloven vilde i Handel og Vandel have en noget større Værdi end et Brug oprettet efter den anden Lov, ganske simpelt af den Grund, at det var fri Ejendom. Naar Værdien sættes til 24 000 Kr., har Brugene altsaa kostet 3 000 Kr. mere, end de virkelig var værd, hvorimod de efter den anden Lov oprettede kostede 10 000 Kr. mere, end de i Handel og Vandel var værd.